

W ramach przygotowania do Sakramentu Dojrzałości Chrześcijańskiej....

**Pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego  
wyznawania wiary i do postępowania według jej zasad.**

**1. Co to jest religia?**

Religia jest to łączność człowieka z Panem Bogiem.

**2. Jaką religią jest religia katolicka?**

Religia katolicka jest religią objawioną przez Boga.

**O OBJAWIENIU BOŻYM**

**3. W czym zawiera się wszystko, co Pan Bóg objawił?**

To wszystko co Pan Bóg objawił zawiera się w Piśmie świętym i Tradycji.

**4. Co to jest Pismo święte?**

Pismo święte jest to zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego, który zawiera Słowo Boże skierowane do ludzi.

**5. Kto jest autorem Pisma świętego?**

Pierwszorzędnym autorem Pisma świętego jest Duch Święty, a drugorzędnym - ludzie przez Ducha Świętego natchnieni.

**6. Jak dzieli się i z ilu ksiąg składa się Pismo święte?**

Pismo święte dzieli się na Stary Testament - 45 ksiąg oraz Nowy Testament - 27 ksiąg, razem 72 księgi.

**7. Co jest przewodnią myślą Pisma świętego?**

Przewodnią myślą Pisma św. jest Boży plan zbawienia ludzkości.

**8. Które z wszystkich ksiąg Pisma świętego są najważniejsze?**

Najważniejsze są cztery Ewangelie Św., które opisują naukę i życie Pana Jezusa.

**9. Jak inaczej nazywamy Ewangelię?**

Ewangelię nazywamy też „Dobrą Nowiną”, ponieważ obwieszcza człowiekowi wyzwolenie z grzechu, łaskę i zbawienie, godność dziecka Bożego. Sens życia.

#### **10. Kto napisał 4 Ewangelie święte?**

Ewangelie napisali: św. Mateusz, św. Marek, św. Łukasz, i św. Jan.

#### **11. Wymień Księgi Pisma świętego Nowego Testamentu.**

4 Ewangelie, Dzieje Apostolskie św. Łukasza, 14 listów św. Pawła, 7 listów innych Apostołów oraz Apokalipsa, czyli Objawienie św. Jana.

#### **12. Co to jest Tradycja?**

Tradycja, czyli Podanie Ustne jest to zbiór Objawionych Prawd Bożych, niespisanych przez Apostołów, które Kościół Katolicki przechowuje i do wierzenia podaje.

### **NAJWAŻNIEJSZE PRAWDY WIARY**

#### **13. Jakie znasz krótkie streszczenie najważniejszych prawd wiary?**

Wierzę w Boga Ojca, czyli Skład Apostolski, zawierający 12 artykułów a także 6 prawd wiary.

#### **14. Powiedz Skład Apostolski:**

Wierzę w Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedyne, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny. Umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion. Zstąpił do piekieł. Trzeciego dnia zmartwychwstał. Wstąpił na niebiosą, siedzi po prawicy Boga Ojca wszechmogącego. Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych. Wierzę w Ducha Świętego, święty Kościół powszechny, świętych obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmartwychwstanie, żywot wieczny. Amen.

#### **15. Powiedz sześć prawd wiary (główne prawdy wiary):**

- Jest jeden Bóg.
- Bóg jest sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza, a za złe karze.

- Są Trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty.
- Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia.
- Dusza ludzka jest nieśmiertelna.
- Łaska Boża jest do zbawienia koniecznie potrzebna.

#### **16. Jaka jest najważniejsza prawda wiary?**

Najważniejsza prawda wiary jest ta, że Pan Bóg istnieje.

#### **17. Skąd wiemy, że Pan Bóg istnieje?**

O istnieniu Pana Boga wiemy:

1. z istnienia świata i wielkiego ładu na świecie,
2. z przekonania wszystkich ludów,
3. z własnego sumienia,
4. z Objawienia Bożego.

#### **18. Kto to jest Pan Bóg?**

Pan Bóg jest to duch nieskończenie doskonały, Stworzyciel nieba i ziemi. (To Pan, Król, Sędzia, ale także dobry i miłosierny Ojciec).

#### **19. Co to znaczy, że Pan Bóg jest Duchem nieskończenie doskonałym?**

Pan Bóg jest Duchem nieskończenie doskonałym tzn., że posiada wszystkie możliwe doskonałości.

#### **20. Co to znaczy, że Pan Bóg jest Duchem?**

Pan Bóg jest duchem, tzn., że jest niewidzialny, nieśmiertelny, nie ma ciała, a ma rozum i wolną wolę.

#### **21. Co to jest Trójca Święta?**

Jednego Boga w Trzech Osobach Boskich (Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty) nazywamy Trójcą Przenajświętszą.

#### **22. Dlaczego Trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem?**

Trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem ponieważ mają tę samą naturę, czyli te same doskonałości.

#### **23. Jakie przymioty posiada Pan Bóg?**

Pan Bóg jest:

- a) wieczny - zawsze był, jest i będzie,
- b) wszechmocny - wszystko może czynić co chce,
- c) niezmienny - zawsze jest ten sam,
- d) najmądrszy - wszystko co robi jest mądre i dobre,
- e) święty - złego nie chce, grzechem się brzydzi,
- f) najsprawiedliwszy - za dobre wynagradza i za złe karze,
- g) najmiłosierniejszy - pragnie zbawienia wszystkich ludzi.

#### **24. Dlaczego Pana Boga nazywamy Stworzycielem?**

Pana Boga nazywamy Stworzycielem, ponieważ On stworzył, czyli uczynił z niczego cały świat.

#### **25. Na co Pan Bóg stworzył cały świat?**

- 1) dla chwały swojej,
- 2) dla dobra i szczęścia stworzeń.

#### **26. Jak nazywamy opiekę Bożą nad światem?**

Opiekę Bożą nad światem nazywamy Opatrznością Bożą.

#### **27. Kto to są aniołowie?**

Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, a nie mają ciała. Pan Bóg stworzył aniołów, aby Mu służyli, oznajmiali Jego wolę ludziom i opiekowali się nimi. Zbuntowanych aniołów nazywamy szatanami.

#### **28. Kto to jest człowiek?**

Człowiek jest najdoskonalszym stworzeniem Boga na ziemi. Jest to jedna całość ciała i duszy nieśmiertelnej.

#### **29. Co człowiek ma dzięki duszy?**

Człowiek dzięki duszy ma rozum i dlatego myśli, tworzy oraz wolną wolę dzięki której może wybierać między dobrem a złem.

#### **30. Na co Pan Bóg stworzył człowieka?**

Pan Bóg stworzył człowieka, aby Pana Boga znał, czcił, kochał i służył Mu, a przez to osiągnął szczęście wieczne.

**31. Jakie dary od Boga otrzymali pierwsi rodzice Adam i Ewa?**

Pierwsi rodzice otrzymali od Boga łaskę uświęcającą, udział w życiu samego Boga i dary pozanaturalne: bystry rozum, wolę skłoną do dobrego, nieśmiertelność.

**32. Jakimi byli pierwsi ludzie, gdy ich Pan Bóg stworzył?**

Pierwsi ludzie byli dziećmi Bożymi, dobrymi i szczęśliwymi.

**33. Przez co ludzie utracili dziecięstwo Boże i szczęście?**

Dziecięstwo Boże i szczęście ludzie utracili przez nieposłuszeństwo względem Pana Boga, które nazywamy grzechem pierworodnym.

**34. Jak nazywamy inaczej grzech pierworodny?**

Nazywamy go także grzechem dziedzicznym, bo przechodzi z rodziców na dzieci.

**35. Kto z ludzi jest wolny od grzechu pierworodnego?**

Najświętsza Maryja Panna, dlatego nazywamy Ją Niepokalanie Poczętą.

**36. Co Pan Bóg uczynił, aby ludzie po grzechu pierworodnym mogli otrzymać łaskę i wieczne szczęście?**

Pan Bóg ulitował się nad ludźmi i już pierwszym rodzicom obiecał, że ześle im Zbawicie-la.

**37. W jaki sposób Pan Bóg przygotował ludzi na przyjście Zbawiciela?**

Na przyjście Zbawiciela Pan Bóg przygotował ludzi:

- 1) przez wybrany naród izraelski,
- 2) przez proroctwa mesjańskie,
- 3) przez figury mesjańskie.

**38. Co to są proroctwa mesjańskie?**

Proroctwa mesjańskie są to przepowiednie proroków Starego Testamentu o przyszłym Zbawicielu.

**39. Co to są figury mesjańskie?**

Figury mesjańskie są to osoby, rzeczy lub zdarzenia ze Starego Testamentu, które mają pewne podobieństwo z życiem i czynami przyszłego Zbawiciela.

#### **40. Kto jest obiecany Zbawicielem świata?**

Obiecany Zbawicielem świata jest Jezus Chrystus.

#### **41. Kim jest Jezus Chrystus?**

Jezus Chrystus jest Synem Bożym, który stał się człowiekiem dla naszego zbawienia.

#### **42. Co znaczy imię Jezus Chrystus?**

Jezus - Zbawiciel; Chrystus - Mesjasz; Pomazaniec Pański.

#### **43. Kto jest Ojcem, Matką, Opiekunem Pana Jezusa?**

Ojcem Pana Jezusa jest Bóg Ojciec. Matką - Najświętsza Maryja Panna. Opiekunem - święty Józef.

#### **44. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest Bogiem?**

O tym, że Pan Jezus jest Bogiem wiemy, gdyż:

- 1) powiedział o tym Bóg Ojciec,
- 2) zaświadczyli to Apostołowie,
- 3) wyznał to niejednokrotnie sam Pan Jezus,
- 4) swoje wyznanie potwierdził Pan Jezus cudami, zwłaszcza zmartwychwstaniem.

#### **45. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem?**

O tym, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem mówią nam:

- 1) Ewangelia św. (bo narodził się z Matki, odczuwał głód, pragnienie, zmęczenie, cierpiął i umarł),
- 2) historycy rzymscy i żydowscy (Tacyt, Pliniusz).

#### **46. Gdzie i kiedy narodził się Pan Jezus?**

**Pan Jezus narodził się w Palestynie, w miasteczku Betlejem, za panowania cesarza rzymskiego Augusta i króla żydowskiego Heroda.**

47. Wymień najważniejsze wydarzenia z życia Pana Jezusa:

- Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni 40-go dnia po narodzeniu,
- pokłon Trzech Mędrców ze Wschodu,
- ucieczka do Egiptu przed gniewem Heroda,
- pobyt w Nazarecie do 30-go roku życia,
- chrzest w Jordanie z rąk Jana Chrzciciela,
- 3 lata publicznej działalności,
- powołanie 12 Apostołów,
- ustanowienie Kościoła Świętego,
- wybór św. Piotra na swego następcę,
- śmierć na krzyżu na Górze Kalwarii w Wielki Piątek o godz. 15.00,
- Zmartwychwstanie trzeciego dnia po śmierci w Wielką Niedzielę,
- Wniebowstąpienie 40-go dnia po Zmartwychwstaniu z Góry Oliwnej.

#### **48. Co to jest cud?**

Cud jest to nadzwyczajne dzieło widzialne, którego nie może dokonać żadne stworzenie, lecz tylko sam Bóg.

#### **49. Wymień kilka cudów Pana Jezusa:**

- 1) Przemienienie wody w wino w Kanie Galilejskiej,
- 2) Rozmnożenie chleba,
- 3) Uzdrowienie paralityka,
- 4) Wskreszenie Łazarza,
- 5) Zmartwychwstanie.

#### **50. Wymień kilka przypowieści Pana Jezusa:**

- 1) o synu marnotrawnym,
- 2) o miłosiernym Samarytaninie,
- 3) o Dobrym Pasterzu,
- 4) o robotnikach w winnicy,
- 5) o talentach,
- 6) o pszenicy i kąkolu.

### **51. Jakie jest najważniejsze przykazanie Pana Jezusa?**

Najważniejszym przykazaniem Pana Jezusa jest przykazanie miłości: „Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca swego, z całej duszy swojej i ze wszystkich myśli swoich, a bliźniego swego jak siebie samego”. Przykazanie to objawił Pan Bóg w Starym Testamencie.

## **O KOŚCIELE ŚWIĘTYM**

### **52. Co to jest Kościół katolicki?**

Kościół katolicki jest to:

- a) zjednoczenie chrześcijan, którzy pod przewodnictwem Papieża dążą do zbawienia przez wyznawanie tej samej wiary i przyjmowanie tych samych sakramentów Św.,
- b) Lud Boży wybrany przez Boga, mający specjalne zadanie do spełnienia (uczyć o Bogu i być znakiem Boga),
- c) Ciało Mistyczne Jezusa Chrystusa, czyli żywy organizm, którego głową jest Chrystus, członkami ludzie ochrzczeni połączeni z nim życiem Bożym (łaską uświęcającą) wzajemnie odpowiedzialni za siebie,
- d) owczarnia Pana Jezusa i Rodzina Boża.

### **53. Kto założył Kościół katolicki?**

Kościół katolicki założył Pan Jezus - gromadząc wiernych (nowy Lud Boży), wybierając z nich 12 Apostołów i ustanawiając św. Piotra widzialną głową Kościoła.

### **54. Kto obecnie jest Głową Kościoła?**

Niewidzialną Głową Kościoła jest Pan Jezus. Widzialną głową Kościoła jest Następca św. Piotra, czyli Papież w Rzymie, obecnie Papież Benedykt XVI.

### **55. Co jest celem i zadaniem Kościoła?**



Zadaniem Kościoła jest kontynuowanie zbawczej misji Chrystusa (budowanie królestwa Bożego na ziemi i prowadzenie wszystkich ludzi do zjednoczenia z Bogiem w wieczności).

### **56. Jaką władzę dał Pan Jezus Kościołowi Św.?**

Pan Jezus dał Kościołowi św. potrójną władzę: nauczycielską, kapłańską i pasterską.

### **57. Jakie cechy posiada Kościół katolicki?**

Kościół katolicki posiada następujące cechy: jest jeden, święty, katolicki czyli powszechny i apostołski. Są to znaki prawdziwego Kościoła Chrystusowego.

### **58. Po czym poznajemy, że Kościół jest jeden?**

Kościół jest jeden ponieważ:

- a) ma jednego najwyższego pasterza,
- b) głosi jedną i tę samą naukę,
- c) udziela wszędzie tych samych sakramentów świętych.

### **59. Po czym poznajemy, że Kościół jest święty?**

Kościół jest święty ponieważ:

- a) głosi świętą naukę Jezusa Chrystusa,
- b) sprawuje Najświętszą Ofiarę Mszy świętej i udziela sakramentów świętych,
- c) wychował i wychowuje zastępy świętych.

### **60. Po czym poznajemy, że Kościół jest powszechny?**

Kościół jest powszechny ponieważ:

- a) jest przeznaczony dla wszystkich ludzi,
- b) rozszerza się po całej ziemi,
- c) trwa nieprzerwanie od Pana Jezusa do końca świata.

### **61. Po czym poznajemy, że Kościół jest apostołski?**

Kościół jest apostołski ponieważ:

- a) uczy tego samego co apostołowie,

- b) udziela tych samych sakramentów co oni,
- c) biskupi są prawowitymi następcami apostołów.

### **62. Przez kogo Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół święty?**

Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół święty przez Ducha Świętego.

### **63. Kim jest Duch Święty?**

Duch Święty jest to trzecia Osoba Boska, która pochodzi od Ojca i Syna.

### **64. Kiedy Duch Święty zstąpił na Apostołów?**

Duch Święty zstąpił na Apostołów w postaci ognistych języków w dzień Zielonych Świąt, 10-go dnia po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa.

### **65. Kiedy Duch Święty zstępuje na nas?**

Duch Święty zstępuje na nas już przy chrzcie Św., a w szczególny sposób napełnia nas sobą w sakramencie bierzmowania.

### **66. Jaką rolę w Kościele spełniają biskupi i kapłani?**

Biskupi są następcami apostołów, a kapłani współpracownikami biskupów. Zjednoczeni z Ojcem Świętym wypełniają urząd nauczycielski, kapłański i pasterski w Kościele.

### **67. Co to jest diecezja?**

Diecezja jest to część Kościoła, którą rządzi Biskup-Ordynariusz. Diecezja dzieli się na dekanaty, dekanaty na parafie. Kilka diecezji tworzy metropolię - kilka metropoli tworzy prowincję kościelną.

### **68. Jak nazywa się nasza diecezja? Kto jest jej patronem i biskupem?**

Nasza diecezja nazywa się...

~~Jej patronem jest święty~~

Biskupem Ordynariuszem jest

### ~~69. Do jakiego dekanatu należy nasza parafia?~~

~~Kto jest jej dziekanem?~~

~~Nasza parafia należy do dekanatu~~

~~Dziekanem jest Ks....~~

**70. Co to jest Świętych obcowanie?**

Świętych obcowanie jest to duchowa łączność między wiernymi na ziemi, duszami w czyśćcu i świętymi w niebie (Kościół pielgrzymujący, cierpiący i tryumfujący).

**71. Dlaczego czcimy Matkę Najświętszą?**

Matkę Najświętszą czcimy dlatego, bo jest:

- a) Matką Boga - Jezusa Chrystusa,
- b) Niepokalanie poczęta (wolna od grzechu pierwородnego od pierwszej chwili ży-cia),
- c) Wniebowzięta - z duszą i całym ciałem,
- d) Królową Polski.

**72. Wymień kilka ważniejszych świąt Matki Bożej:**

Święto Ofiarowania Pańskiego 2 II; Uroczystość Zwiastowania Pańskiego 25 III; Królowej Polski 3 V; Wniebowzięcie Najśw. Maryi Panny 15 VIII; Matki Boskiej Częstochowskiej 26 VIII; Narodzenie Najśw. Maryi Panny 8 IX; Niepokalane Poczęcie Najśw. Maryi Panny 8 XII.

**73. Wymień kilku polskich świętych:**

Św. Stanisław biskup i męczennik; św. Jan z Kęt kapłan; św. Jacek; św. Stanisław Kostka; św. Maksymilian Kolbe; św. Jadwiga Królowa; św. Brat Albert Chmielowski.

**74. Jakie są rzeczy ostateczne człowieka?**

Ostatecznymi rzeczami człowieka są: śmierć, sąd, piekło, czyściec, niebo.

**75. Co to jest śmierć?**

Śmierć jest to odłączenie się duszy od ciała człowieka. Patronem dobrej śmierci jest Św. Józef. Dobra śmierć to śmierć w łasce uświęcającej.

**76. Jaki sąd czeka człowieka po śmierci?**

Zaraz po śmierci - sąd szczegółowy, a po zmartwychwstaniu ciał - sąd ostateczny nad całą ludzkością.

**77. Co to jest czyściec?**

Czyściec jest to stan kary doczesnej po śmierci.

### **78. Co to jest niebo?**

Niebo jest to miejsce, gdzie aniołowie i święci cieszą się wiecznym szczęściem.

### **79. Co to jest piekło?**

Piekło jest to stan wiecznej kary.

## **O MORALNOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ**

*„Jeżeli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania” (Mt 19,17).*

### **80. Wymień Dziesięć Przykazań Bożych:**

Jam jest Pan Bóg twój:

1. Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną.
2. Nie będziesz brał imienia Pana Boga twe-go nadaremno.
3. Pamiętaj, abyś dzień święty święcił.
4. Czcij ojca swego i matkę swoją.
5. Nie zabijaj.
6. Nie cudzołóż.
7. Nie kradnij.
8. Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu.
9. Nie pożądaj żony bliźniego twego.
10. Ani żadnej rzeczy, która jego jest.

### **81. Kto nadał ludziom Dziesięć Przykazań Bożych?**

Dziesięć Przykazań Bożych nadał ludziom Pan Bóg przez Mojżesza, a Pan Jezus w Nowym Testamencie te przykazania potwierdził. Mojżesz był wodzem narodu żydowskiego i pośrednikiem między Bogiem a ludźmi swego narodu.

### **82. Co to jest sumienie?**

Sumienie jest to głos duszy, który mówi: „to czyń, bo dobre; tamtego nie czyń, bo złe”.

### **83. Kiedy człowiek popełnia grzech?**

Człowiek popełnia grzech, gdy świadomie i dobrowolnie przekracza przykazania Boże lub kościelne.

#### **84. Czym jest grzech?**

Grzech jest obrazą Pana Boga, niewdzięcznością wobec dobrego Stwórcy, raną zadaną Kościołowi i krzywdą, którą człowiek sam sobie wyrządza. Grzech może być ciężki (śmiertelny) i lekki.

#### **85. Na czym polega grzech ciężki?**

Grzech ciężki polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy ważnej. Świadomie czyli z poznaniem złego i całkiem dobrowolnie (z własnej woli).

#### **86. Na czym polega grzech lekki?**

Grzech lekki polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy mniej ważnej, albo przekracza je w rzeczy ważnej lecz niezupełnie świadomie lub niezupełnie dobrowolnie.

#### **87. Jakie nieszczęścia sprowadza na człowieka grzech?**

Grzech ciężki powoduje utratę łaski uświęcającej, sprowadza kary doczesne za życia, a po śmierci karę wieczną (piekło); grzech lekki nie powoduje utraty łaski uświęcającej lecz pozbawia człowieka wielu łask czynkowych, sprowadza kary na ziemi lub w czyśćcu, przygłusza głos sumienia.

#### **88. Jakie są źródła grzechu?**

Źródłami grzechu są: szatan, nasze złe skłonności po grzechu pierworodnym i złe otoczenie czyli to co się sprzeciwia Panu Bogu.

#### **89. Wymień siedem grzechów głównych:**

1. Pycha.
2. Chciwość.
3. Nieczystość.
4. Zazdrość.
5. Nieumiarowanie w jedzeniu i picciu.

6. Gniew,

7. Lenistwo.

**90. Co to są grzechy cudze?**

Grzechy cudze popełniamy wtedy, gdy pomagamy bliźniemu do grzechu.

**91. Co to jest nałóg?**

Nałóg jest to stała skłonność do popełniania tych samych grzechów.

**92. Co to jest cnota?**

Cnota jest to stała skłonność do spełniania dobrych uczynków.

**93. Co to są cnoty Boskie?**

Cnoty Boskie są to te cnoty, które odnoszą się do Boga (udoskonalają naszą więź z Bogiem). Są to: wiara, nadzieja i miłość.

**94. Co to są cnoty obyczajowe?**

Cnoty obyczajowe są to te cnoty, które odnoszą się do nas samych i do naszego współżycia z innymi ludźmi (udoskonalają nasze obyczaje).

**95. Wymień cztery cnoty kardynalne (główne):**

1. Roztropność.
2. Sprawiedliwość.
3. Wstrzemięźliwość.
4. Męstwo.

**96. Wymień uczynki miłosierne co do duszy:**

1. Grzeszących upominać.
2. Nieumiejętnych pouczać.
3. Wątpiącym dobrze radzić.
4. Strapionych pocieszać.
5. Krzywdy cierpliwie znosić.
6. Urazy chętnie darować.
7. Modlić się za żywych i umarłych.

**97. Wymień uczynki miłosierne co do ciała:**

1. Łaknących nakarmić.
2. Pragnących napoić.
3. Nagich przyodziać.
4. Podróżnych w dom przyjąć.
5. Więźniów pocieszać.
6. Chorych nawiedzać.
7. Umarłych grzebać.

**98. Co Bóg nakazuje w I Przykazaniu?**

- 1) Wierzyć Panu Bogu.
- 2) Zaufać Panu Bogu.
- 3) Miłować Pana Boga.
- 4) Czcić Pana Boga.

**99. Co to znaczy wierzyć Panu Bogu?**

Wierzyć Panu Bogu to znaczy: uznawać za prawdę to, co Bóg objawił i czego naucza nas przez Kościół święty.

**100. Jaka powinna być nasza wiara?**

Nasza wiara powinna być: powszechna, mocna, stała, żywa.

**101. Co to znaczy ufać Panu Bogu?**

Ufać Panu Bogu to znaczy spodziewać się z całą pewnością, że Pan Bóg odpuści nam grzechy i da łaski potrzebne do zbawienia.

**102. Co to znaczy miłować Pana Boga?**

Miłować Pana Boga to znaczy cenić Pana Boga ponad wszystko na świecie i chętnie spełniać Jego wolę. Najpewniejszą oznaką miłości Boga jest miłość bliźnich.

**103. Co to znaczy czcić Pana Boga?**

Czczyć Pana Boga to znaczy całym swoim po-stępowaniem, a szczególnie modlitwą okazywać, że Pan Bóg jest moim najwyższym Panem.

**104. Co to jest modlitwa?**

Modlitwa jest to rozmowa człowieka z Panem Bogiem. Może ona być ustna, myślna, indywidualna lub liturgiczna.

### **105. W jakim celu winniśmy się modlić?**

W tym celu winniśmy się modlić, aby Pana Boga uwielbiać, aby Mu dziękować, aby Go przepraszać, aby Go prosić.

### **106. Jak trzeba się modlić?**

Modlić należy się pobożnie, pokornie, wytrwale, z ufnością i poddaniem się woli Bożej.

### **107. Co to jest Modlitwa Pańska i jak się dzieli?**

Modlitwa Pańska - to modlitwa "Ojcze nasz", której nauczył nas Pan Jezus. Dzieli się na: wstęp i 7 prośb. Trzy pierwsze odnoszą się do chwały Boga, a cztery dalsze do naszych po-trzeb.

### **108. Co to jest Pozdrowienie Anielskie i jak się dzieli?**

Jest to modlitwa „Zdrowaś Maryjo”. Dzieli się na słowa Archanioła Gabriela, słowa św. Elżbiety i słowa Kościoła św.

### **109. Powiedz modlitwę „Anioł Pański”.**

- Na jaką pamiątkę odmawiamy tę modlitwę?
- Anioł Pański odmawiamy na pamiątką chwili, w której Syn Boży stał się człowiekiem dla naszego zbawienia (zob. Książeczka do nabożeństwa).

### **110. Powiedz tajemnice Różańca Św.**

#### *Część I - Tajemnice radosne:*

1. Zwiastowanie Najśw. Maryi Pannie.
2. Nawiedzenie świętej Elżbiety.
3. Narodzenie Pana Jezusa.
4. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni.
5. Znalezienie Pana Jezusa w świątyni.

#### *Część II - Tajemnice światła:*

1. Chrzest Pana Jezusa w Jordanie.



2. Objawienie się Jezusa na weselu w Kanie.
3. Głoszenie Królestwa Bożego i wzywanie do nawrócenia.
4. Przemienienie na górze Tabor.
5. Ustanowienie Eucharystii.

*Część III - Tajemnice bolesne:*

1. Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu.
2. Biczowanie Pana Jezusa.
3. Cierniem ukoronowanie Pana Jezusa.
4. Niesienie Krzyża na Górę Kalwarię.
5. Ukrzyżowanie i śmierć Pana Jezusa.

*Część IV - Tajemnice chwalebne:*

1. Zmartwychwstanie Pana Jezusa.
2. Wniebowstąpienie Pana Jezusa.
3. Zesłanie Ducha Świętego.
4. Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny.
5. Ukoronowanie w niebie Najświętszej Maryi Panny.

**111. Co Pan Bóg nakazuje w II Przykazaniu?**

W II Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: czcić i z szacunkiem wymawiać Imię Boże.

**112. Co Pan Bóg nakazuje w III Przykazaniu?**

W III Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: święcić dzień święty przez udział we Mszy Św. i spoczynek świąteczny.

**113. Co Pan Bóg nakazuje w IV Przykazaniu?**

W IV Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: szanować, miłować i słuchać swoich rodziców, przełożonych i starszych.

**114. Co Pan Bóg nakazuje w V Przykazaniu?**

W V Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: dbać o życie i zdrowie duszy i ciała u siebie i u bliźnich.

**115. Co Pan Bóg nakazuje w VI i IX Przykazaniu?**

W VI i IX Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: być czystym i wstydlwym w myślach, słowach i uczynkach.

**116. Co Pan Bóg nakazuje w VII i X Przykazaniu?**

W VII i X Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: dobrze używać swojej własności, a cudzej nie ruszać.

**117. Co Pan Bóg nakazuje w VIII Przykazaniu?**

W VIII Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: miłować prawdę i szanować dobrą sławę bliźniego.

**118. Powiedz Pięć Przykazań Kościelnych:**

1. W niedziele i święta nakazane uczestniczyć we Mszy świętej i powstrzymać się od prac niekoniecznych.
2. Przynajmniej raz w roku przystąpić do sakramentu pokuty.
3. Przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym, przyjąć Komunię Świętą.
4. Zachowywać nakazane posty i wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych, a w okresach pokuty powstrzymać się od udziału w zabawach.
5. Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

~~**119. Wymień obowiązujące święta kościelne:**~~

~~Boże Narodzenie (25 grudnia); Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki (Nowy Rok 1 stycznia); Uroczystość Objawienia Pańskiego (Trzech Króli 6 stycznia); Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (Boże Ciało); Uroczystość Wniebowzięcia NMP (15 sierpnia), Uroczystość Wszystkich Świętych (1 listopada).~~

**120. W jakim celu Kościół św. nakazuje post?**

Abyśmy pokutowali za grzechy, abyśmy wyrabiali w sobie silną wolę.

**121. Jakie znasz rodzaje postów?**

Co do jakości (od mięsa) i co do ilości (3 razy dziennie).

**O ŁASCE I SAKRAMENTACH ŚWIĘTYCH**

**122. Co to jest łaska Boża?**

Łaska Boża jest to dar nadprzyrodzony, którego Pan Bóg udziela nam do zbawienia.

**123. Kto nam wystąpił łaskę Bożą?**

Wszystkie łaski wystąpił nam Pan Jezus swoją męką, śmiercią i zmartwychwstaniem. Otrzymujemy ją tylko przez Niego.

**124. Jakie są rodzaje łaski Bożej?**

Rozróżniamy: łaskę uświęcającą i łaskę uczynkową.

**125. Co to jest łaska uświęcająca?**

Łaska uświęcająca jest to dar Boży, który daje nam życie nadprzyrodzone i czyni nas dziećmi Bożymi (jest to życie Boże w nas).

**126. Kiedy po raz pierwszy otrzymaliśmy łaskę uświęcającą i przez co możemy ją utracić?**

Łaskę uświęcającą otrzymaliśmy na chrzcie świętym, a możemy ją utracić przez grzech ciężki.

**127. Przez co możemy odzyskać łaskę uświęcającą?**

Utraconą łaskę uświęcającą możemy odzyskać przez spowiedź św. i żal doskonały.

**128. Przez co pomnażamy w sobie łaskę uświęcającą?**

Łaskę uświęcającą pomnażamy w sobie przez przyjmowanie Sakramentów św. i spełnianie dobrych uczynków.

**129. Co to jest łaska uczynkowa?**

Łaska uczynkowa jest to pomoc Boża do spełnienia dobrych uczynków, potrzebnych do zbawienia.

**130. Jak działa łaska uczynkowa?**

Łaska uczynkowa oświeca nasz rozum, umacnia naszą wolę w dobrym.

**131. Co to jest Sakrament?**

Sakrament jest to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje nam łaskę Bożą (jest to nasze spotkanie z Chrystusem).

### **132. Wymień siedem Sakramentów świętych:**

1. Chrzest.
2. Bierzmowanie.
3. Najświętszy Sakrament.
4. Pokuta i pojednanie.
5. Namaszczenie Chorych.
6. Kapłaństwo.
7. Małżeństwo.

### **133. Jak dzielimy Sakramenty święte?**

Sakramenty święte dzielimy:

- 1) na Sakramenty dla żywych na duszy i dla umarłych na duszy,
- 2) na Sakramenty powtarzalne i niepowtarzalne.

### **134. Które Sakramenty są dla żywych, a które dla umarłych na duszy?**

Dla żywych na duszy są te Sakramenty, które możemy przyjmować tylko wtedy, gdy ma-my łaskę uświęcającą. Są to: Bierzmowanie, Najświętszy Sakrament, Namaszczenie Chorych, Kapłaństwo i Małżeństwo. Sakramenty dla umarłych na duszy to te, które dają lub przywracają łaskę uświęcającą. Są to: Chrzest i Pokuta.

### **135. Które Sakramenty przyjmujemy raz w życiu?**

Raz w życiu można przyjąć chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo, bo wyciskają one na duszy niezatarty znak szczególnej przynależności do Jezusa Chrystusa.

### **136. Co to jest Chrzest?**

Chrzest jest to pierwszy i najpotrzebniejszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże, czyni członkami Kościoła katolickiego - (pierwszy - bo bez niego nie można przyjąć ważnie innych Sakramentów,

najpotrzebniejszy, bo bez niego nie można się zbawić. Zobowiązuje on nas do stałego nawracania się, do walki z grzechem i pogłębiania wiary).

### **137. Jakie znasz rodzaje Chrztu świętego?**

*Chrzest może być:*

- a) uroczysty lub z wody,
- b) chrzest krwi,
- c) chrzest pragnienia.

### **138. Kto może udzielić Chrztu świętego?**

Chrztu świętego uroczystego może udzielić kapłan lub diakon, zaś chrztu z wody w nagłym wypadku może udzielić każdy człowiek.

### **139. W jaki sposób należy ochrzcić w nagłym wypadku?**

- 1) obudzić intencję, że chcę ochrzcić,
- 2) polać czoło dziecka wodą święconą lub zwyczajną,
- 3) wypowiedzieć równocześnie słowa: „NN. -ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego”.

### **140. Co to jest Bierzmowanie?**

Bierzmowanie jest to Sakrament, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swoją mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

### **141. Jakie znasz inne nazwy Bierzmowania?**

Innymi nazwami są:

- a) Sakrament dojrzałości chrześcijańskiej, bo udzielany jest temu, kto powinien sobie zdawać sprawę, co to znaczy być świadomym i wzorowym katolikiem.
- b) Sakrament Ducha Świętego, bo On w tym sakramencie zstępuje na nas i ubogaca nas swymi darami.

### **142. Co oznacza słowo „bierzmowanie”?**

Słowo „bierzmowanie” pochodzi od staro-polskiego słowa „bierzmo”. Była to belka umacniająca strop. Celem bierzmowania jest bowiem umocnienie nas w wierze.

**143. Ile razy można przyjąć Sakrament Bierzmowania?**

Przyjmujemy go jeden raz w życiu, ponieważ raz na zawsze „wyciska” na duszy znamię świadka Chrystusowego.

**144. Jaki jest związek między Chrztem a Bierzmowaniem?**

Przez Chrzest otrzymujemy prawo udziału w posłannictwie Jezusa Chrystusa (głoszenie Słowa Bożego, oddawanie czci Bogu, przetwarzanie świata). Przez Sakrament Bierzmowania przyjmujemy na siebie obowiązek, aby świadomie włączyć się w to posłannictwo (praca dla Kościoła) i otrzymujemy w tym celu pomoc łaski Bożej.

**145. Jakich łask udziela Bierzmowanie?**

- 1) pomnaża łaskę uświęcającą,
- 2) wyciska na duszy niezatarty znak wyznawcy Chrystusowego,
- 3) daje siedem Darów Ducha Świętego,
- 4) daje łaskę uczynkową, abyśmy wiarę mężnie wyznawali, bronili jej i według niej żyli.

**146. Wymień siedem Darów Ducha Świętego:**

1. Dar mądrości.
2. Dar rozumu.
3. Dar rady.
4. Dar męstwa.
5. Dar umiejętności.
6. Dar pobożności.
7. Dar bojaźni Bożej.

**147. Co to znaczy bronić swojej wiary?**

*Bronić swojej wiary to znaczy:*

- a) umieć odpowiedzieć na stawiane zarzuty,
- b) być krytycznym wobec tych, którzy chcą wiarę ośmieszyć,
- c) nie dawać złym życiem powodu do ataków na wiarę.

**148. Co to znaczy żyć według wiary?**

*Żyć według wiary to znaczy:*

- a) zachowywać na co dzień wszystkie przykazania,
- b) spełniać solidnie swoje obowiązki,
- c) żyć w zjednoczeniu z Bogiem przez co-dzienną modlitwę, niedzielną Mszę Św., pilną naukę religii, częstą spowiedź i Komunię świętą,
- d) wprowadzać w życie przykazania miłości Boga i bliźniego.

**149. Przez co mamy pogłębiać wiarę?**

- a) przez modlitwę i czynny udział we Mszy świętej,
- b) częstą Spowiedź i Komunię świętą,
- c) systematyczną katechizację aż do XII klasy włącznie, a nawet aż do końca życia,
- d) przez czytanie Pisma świętego i książek katolickich.

**150. Przez co człowiek może utracić wiarę?**

*Człowiek może utracić wiarę przez:*

- a) zaniedbywanie pogłębiania wiedzy religijnej (np. katechizacji),
- b) opuszczanie modlitwy, Mszy świętej,
- c) lekceważenie przykazań Bożych.

**151. Jak należy się przygotować do Sakramentu Bierzmowania?**

- 1) modlić się o Dary Ducha Świętego,
- 2) poznać najważniejsze prawdy wiary,
- 3) wyrabiać w sobie pobożność, sumienność, pracowitość, silną wolę, życzliwość,
- 4) wybrać sobie patrona,
- 5) poprosić świadka do Bierzmowania,
- 6) oczyścić duszę z grzechów.

**152. Kto udziela Sakramentu Bierzmowania?**

Sakramentu Bierzmowania udziela Biskup, a w nagłych nadzwyczajnych okolicznościach każdy upoważniony kapłan.

### **153. Jakie są najważniejsze ceremonie Sakramentu Bierzmowania?**

- a) włożenie rąk przez Księdza Biskupa, co oznacza zstąpienie Ducha Świętego,
- b) namaszczenie na czole Krzyżmem świętym i słowa: „przyjmij znamię Daru Du-cha Świętego”.

### **154. Co to jest Krzyżmo święte?**

Krzyżmo święte jest to mieszanina oliwy i balsamu, poświęcona w Wielki Czwartek przez Ks. Biskupa w Katedrze (oliwa daje sprężystość, balsam goi i konserwuje).

### **155. Obrzędy Sakramentu Bierzmowania:**

*I. Biskup odmawia krótką modlitwę.*

Liturgia słowa - homilia, czyli przemówienie

Biskupa do bierzmowanych.

Odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Włożenie rąk: Biskup odmawia nad bierzmownymi modlitwy.

*II. Namaszczenie Krzyżmem świętym.*

- Biskup Krzyżmem Św. kreśli znak krzyża na czole bierzmowanego i mówi: „NN., przyjmij znamię Daru Ducha Świętego”. Bierzmowany odpowiada: „Amen”.
- Biskup dodaje: „Pokój z tobą”.
- Bierzmowany odpowiada: „Iz duchem twoim”.

*III. Po namaszczeniu wszystkich bierzmowanych Krzyżmem świętym:*

Modlitwa powszechna. Ojcze nasz... Błogosławieństwo Arcypasterskie.

### **156. Jak należy zachować się w czasie udzielania Bierzmowania?**

- 1) Gdy Ks. Biskup się zbliża uklęknąć, odstąpić czoło - w ręce trzymać kartkę do Bierzmowania.



- 2) Świadek Bierzmowania (dla dziewcząt - kobieta, dla chłopców - mężczyzna) ma przez chwilę Bierzmowania trzymać prawą rękę na prawym ramieniu bierzmowanego.
- 3) Po namaszczeniu odpowiedzieć: „Amen” oraz „i z duchem twoim” (zob. 155, II).
- 4) Pozostać w kościele i modlić się do momentu, gdy Biskup udzieli końcowego błogosławieństwa.

### **157. Co to jest Najświętszy Sakrament?**

Najświętszy Sakrament jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

### **158. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?**

Najświętszy Sakrament ustanowił Pan Jezus w czasie Ostatniej Wieczerzy w Wielki Czwartek słowami: „Bierzcie i jedzcie, to jest bowiem Ciało moje - to jest bowiem kielich Krwi mojej”.

### **159. W jakim celu ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?**

*Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament, aby:*

- a) za nas się ofiarować we Mszy świętej,
- b) w Komunii świętej być naszym pokar-mem,
- c) stale przebywać wśród nas.

### **160. Komu Pan Jezus dał władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją?**

Słowami: „To czyńcie na moją pamiątkę” -dał Pan Jezus władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją Apostołom, a przez nich biskupom i kapłanom.

### **161. Co to jest Msza święta?**

Msza święta jest ofiarą Nowego Testamentu, w której Pan Jezus ofiaruje się za nas swemu Ojcu Niebieskiemu pod postaciami chleba i wina (jest to uobecnienie ofiary krzyżowej Pana Jezusa).

### **162. Z jakich części składa się Msza święta?**

Msza święta składa się z liturgii słowa i liturgii Ofiary. Liturgia Ofiary obejmuje:

- a) przygotowanie darów ofiarnych,
- b) dokonanie ofiary (przeistoczenie),
- c) ucztę ofiarną (Komunię świętą),
- d) dziękczynienie.

### **163. Kiedy dobrze uczestniczymy we Mszy Św.?**

Wtedy, kiedy jesteśmy obecni w kościele na całej Mszy Św., modlimy się wspólnie z kapłanem i ofiarujemy się wraz z Panem Jezusem Bogu Ojcu. W pełni uczestniczymy wówczas, gdy w czasie Mszy św. przyjmujemy Komunię świętą.

### **164. Co to jest Komunia święta?**

Komunia święta jest to spożywanie Ciała i Krwi Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

### **165. Pod jakimi warunkami możemy często przyjmować Komunię świętą?**

Komunię św. możemy często przyjmować, gdy: a) mamy łaskę uświęcającą, b) mamy czystą intencję (chcę zjednoczenia z Panem Jezusem), c) zachowamy post eucharystyczny 1 godzinę.

### **166. Jakie są skutki dobrze przyjętej Komunii świętej?**

a) pomnaża łaskę uświęcającą, b) gładzi grzechy lekkie, c) pomaga walczyć z grzechem i jest zadatkiem zmartwychwstania.

### **167. Co należy uczynić po Komunii świętej?**

Należy powitać Pana Jezusa, podziękować Mu za przybycie, oddać Mu serce i przedstawić swoje prośby.

### **168. Co to jest Sakrament Pokuty?**

Sakrament Pokuty czyli Pojednania jest to Sakrament, w którym kapłan w zastępstwie Chrystusa odpuszcza nam grzechy po Chrzcie św. popełnione i daje pomoc, aby stawać się lepszym człowiekiem.

### **169. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus Sakrament Pokuty?**

Pan Jezus ustanowił Sakrament Pokuty w dniu swego zmartwychwstania mówiąc do Apostołów: „Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuscicie, będą odpuszczone, a którym zatrzymacie będą zatrzymane”.

**170. Komu przekazał Pan Jezus władzę odpuszczania grzechów?**

Władzę odpuszczania grzechów Pan Jezus przekazał Apostołom, biskupom i kapłanom.

**171. Pięć warunków Sakramentu Pokuty:**

1. Rachunek sumienia.
2. Żal za grzechy.
3. Mocne postanowienie poprawy.
4. Spowiedź szczerą.
5. Zadośćuczynienie.

**172. Co to jest rachunek sumienia?**

Rachunek sumienia jest to przypomnienie sobie grzechów od ostatniej dobrej spowiedzi.

**173. Co to jest żal za grzechy?**

Żal za grzechy jest to boleść duszy z powodu, że obraziliśmy dobrego Boga, przeproszenie Go i wewnętrzne nawrócenie.

**174. Co to jest mocne postanowienie poprawy?**

Mocne postanowienie poprawy jest to szczerą wola unikania grzechów.

**175. Co to jest spowiedź?**

Spowiedź jest to wyznanie grzechów przed kapłanem, aby otrzymać rozgrzeszenie.

**176. Co to jest zadośćuczynienie?**

Zadośćuczynienie jest to odprawienie pokuty zadanej przez kapłana.

**177. Kiedy żal za grzechy jest doskonały, a kiedy mniej doskonały?**

Doskonały żal za grzechy jest wtedy, gdy żałujemy z miłości do Boga. On gładzi grzechy, gdy człowiek pragnie spowiedzi, a nie ma do niej okazji. Żal mniej doskonały płynie z obawy przed karą Bożą.

**178. Co to jest odpust?**

Odpust jest to częściowe lub zupełne darowanie kary doczesnej za grzechy już odpuszczone.

**179. Co to jest Namaszczenie Chorych?**

Namaszczenie Chorych jest to Sakrament, w którym ciężko chory otrzymuje szczególne łaski dla duszy, ulgę w cierpieniu, a niekiedy przywrócenie zdrowia.

**180. Kiedy należy przyjmować Sakrament Namaszczenia Chorych?**

Namaszczenie Chorych należy przyjmować w każdej poważnej chorobie (nie można przyjęcia tego sakramentu odkładać na ostatnie chwile życia).

**181. Co to jest Kapłaństwo?**

Kapłaństwo jest to Sakrament, który daje władzę głoszenia Słowa Bożego, składania ofiary Mszy Św. i udzielania sakramentów świętych oraz łaskę do godnego ich wykonywania.

**182. Co rozumiemy przez powszechne kapłaństwo wiernych?**

Powszechne kapłaństwo wiernych polega na tym, że każdy wierny na mocy sakramentu Chrztu uczestniczy w pewnym stopniu w mesjańskim postannictwie Jezusa Chrystusa (funkcja prorocza, kapłańska i królewska).

**183. Co to jest Sakrament Małżeństwa?**

Sakrament Małżeństwa jest to nierozzerwalny związek ochrzczonych: mężczyzny i kobiety, których Chrystus uświęca i uzdalnia do spełniania obowiązków małżeńskich i rodzinnych.

**184. Jakie są najważniejsze cechy małżeństwa chrześcijańskiego?**

Jest ono jedno, to znaczy jeden mężczyzna z jedną kobietą, nierozzerwalne - to znaczy: aż do śmierci.

**185. Co to są Sakramentalia?**

Sakramentalia są to rzeczy poświęcone oraz poświęcenia i błogosławieństwa, które ustanowił Kościół święty dla dobra duszy i ciała.

## **GŁÓWNE WIADOMOŚCI Z ŻYCIA KOŚCIOŁA ŚWIĘTEGO**

### **186. Co to jest Sobór Powszechny?**

Sobór Powszechny jest to zebranie biskupów z całego świata pod przewodnictwem papieża w celu omówienia najważniejszych spraw całego Kościoła.

### **187. Kiedy był ostatni Sobór Powszechny i jaki był jego cel?**

Ostatni Sobór Powszechny odbył się w latach 1962-1965, był to II Sobór Watykański, a XXI Sobór w historii Kościoła. Uczestniczyło w nim ok. 2500 biskupów. Zaczął go Papież Jan XXIII, a zakończył Papież Paweł VI. Celem jego była odnowa Kościoła.

### **188. Wymień najważniejsze uchwały ostatniego Soboru:**

Konstytucja o odnowie liturgii, Konstytucja o Kościele, Konstytucja o Objawieniu Bożym, Konstytucja o Kościele w świecie współczesnym.

### **189. W czym szczególnie widać odnowę Kościoła?**

W odnowie liturgii, która staje się teraz coraz bardziej zrozumiała; w dążeniu do zjednoczenia chrześcijan na całym świecie; powołanie ludzi świeckich do czynnego apostołstwa.

### **190. Co to jest Synod diecezjalny?**

Synod diecezjalny jest zebraniem przedstawicieli duchowieństwa i świeckich katolików całej diecezji pod przewodnictwem Biskupa Ordynariusza w celu omówienia ważnych spraw diecezji.

### **191. Kto jako pierwszy Polak został wybrany Papieżem i kiedy?**

Dnia 16 października 1978 r. został wybrany Papieżem pierwszy Polak - Biskup Krakowski Kardynał Karol Wojtyła. Obrął imię Jan Paweł II.

## BŁOGOSŁAWIENSTWA EWANGELICZNE

### 193. Osiem Błogosławieństw (Mt 5,3-10):

1. Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.
2. Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.
3. Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.
4. Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.
5. Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.
6. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.
7. Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bo-żymi.
8. Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

## OBRZĘD BIERZMOWANIA

### 1. Przedstawienie kandydatów

**Ksiądz:** Czcigodny Ojczy, Kościół święty prosi przeze mnie o udzielenie sakramentu bierzmowania zgromadzonej tu młodzieży parafii .....

**Biskup:** Czy młodzież ta wie, jak wielki dar otrzymuje w tym sakramencie i czy przygotowała się należycie do jego przyjęcia?

**Ksiądz:** Jestem przekonany, że wszyscy przygotowali się do bierzmowania, uczestniczyli bowiem przez szereg dni w słuchaniu słowa Bożego i wspólnej modlitwie oraz przystąpili do sakramentu pokuty.

**Biskup:** Drodzy Bracia i Siostry, powiedzcie przed zgromadzonym tu Kościołem, jakich łask oczekujecie od Boga w tym sakramencie?

**Kandydaci:** Pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego wyznawania wiary i do postępowania według jej zasad.

**Wszyscy:** Amen.

## 2. Odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych

**Biskup:** A teraz, zanim otrzymacie Ducha Świętego, wspomnijcie na wiarę, którą wyznaliście na chrzcie świętym albo którą wasi rodzice i chrzestni wyznali razem z Kościołem w dniu waszego chrztu. Pytam każdego z was:

Czy wyrzekasz się szatana, wszystkich jego spraw i zwodniczych obietnic?

**Kandydaci:** Wyrzekam się.

**Biskup:** Czy wierzysz w Boga Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi?

**Kandydaci:** Wierzę.

**Biskup:** Czy wierzysz w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedyne, Pana naszego, narodzonego z Maryi Dziewicy; umęczonego i pogrzebanego, który powstał z martwych i zasiada po prawicy Ojca?

**Kandydaci:** Wierzę.

**Biskup:** Czy wierzysz w Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, którego masz dzisiaj otrzymać w sakramencie bierzmowania, tak jak Apostołowie otrzymali Go w dzień Pięćdziesiątnicy?

**Kandydaci:** Wierzę.

**Biskup:** Czy wierzysz w święty Kościół powszechny, obcowanie Świętych, odpuszczenie grzechów, zmartwychwstanie ciała i życie wieczne?

**Kandydaci:** Wierzę.

**Biskup:** Taka jest nasza wiara. Taka jest wiara Kościoła, której wyznawanie jest naszą chlubą w Chrystusie Jezusie, Panu naszym.

**Wszyscy:** Amen.

## 3. Liturgia sakramentu

**Biskup:** Najmilsi, prosimy Boga Ojca wszechmogącego, aby łaskawie zesłał Ducha Świętego na te przybrane dzieci swoje; odrodzone już na chrzcie do życia

wiecznego. Niech Duch Święty umocni je swoimi darami przez swoje namaszczenie upodobni do Chrystusa, Syna Bożego.

*[Wszyscy przez chwilę modlą się w milczeniu i klękają.]*

**Biskup:** Boże wszechmogący, Ojczy naszego Pana, Jezusa Chrystusa, który odrodziłeś te sługi swoje przez wodę i Ducha Świętego i uwolniłeś ich od grzechu, ześlij na nich Ducha Świętego Pocieszyciela daj im ducha mądrości i rozumu, ducha umiejętności i pobożności napełnij ich duchem bojaźni Twojej: Przez Chrystusa, Pana naszego.

**Wszyscy:** Amen.

*[Kandydaci podchodzą do biskupa razem ze swoimi świadkami bierzmowania]*

*[Świadek bierzmowanego kładzie prawą rękę na prawym ramieniu kandydata]*

*[Biskup zwilża wielki palec prawej ręki krzyżmem i kreśli nim znak krzyża na czole kandydata]*

**Biskup:** ...Przyjmij znamię daru Ducha Świętego.

**Bierzmowany:** Amen.

**Biskup:** Pokój z tobą.

**Bierzmowany:** I z duchem twoim.